

До протоколу № 206
від 06 травня 2026 року

ВИСНОВОК

до проекту Закону України
«Про внесення зміни до Закону України «Про розвиток та державну
підтримку малого і середнього підприємництва в Україні»
щодо розвитку соціального підприємництва»
(реєстр. № 14156 від 27.10.2026)

Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (далі – Комітет) за дорученням Голови Верховної Ради України Руслана Стефанчука розглянув у межах предметів свого відання на засіданні 06 травня 2026 року (протокол № 206) проект Закону України «Про внесення зміни до Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» щодо розвитку соціального підприємництва» (реєстр. № 14156 від 27.10.2025), поданий народним депутатом України О. Санченком та іншими народними депутатами України, і зазначає таке.

Комітет Верховної Ради України з питань економічного розвитку визначено головним із опрацювання цього законопроекту.

У пояснювальній записці зазначено, що законопроект розроблено з метою створення правових основ для розвитку соціального підприємництва в Україні через законодавче визначення цього поняття та забезпечення рівного доступу соціальних підприємств до всіх форм державної підтримки, які передбачені для суб'єктів малого і середнього підприємництва.

Серед основних завдань прийняття законопроекту визначено:

- введення у національне законодавство України терміну «суб'єкти соціального підприємництва» та поширення на них усіх видів державної підтримки, передбачених чинним Законом України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні»;
- створення рівних конкурентних умов для розвитку соціального підприємництва поряд з традиційним малим і середнім підприємництвом;
- стимулювання підприємницької ініціативи, спрямованої на вирішення соціальних проблем;
- гармонізація національного законодавства з європейськими стандартами у сфері соціальної економіки;

- створення правового підґрунтя для подальшого розвитку нормативно-правового регулювання у сфері соціального підприємництва, зокрема для прийняття підзаконних актів, стандартів вимірювання соціального впливу та інших регуляторних інструментів, які сприятимуть розвитку цього сектору економіки.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України (далі – ГНЕУ) висловило низку зауважень і пропозицій до законопроекту.

Зокрема, висловлено зауваження до запропонованої законопроектом редакції пункту 2 частини першої статті 22 Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні», якою передбачено, що державна підтримка суб'єктів малого і середнього підприємництва, у тому числі соціального, у сфері підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації управлінських кадрів та кадрів ведення бізнесу може здійснюватися шляхом «розроблення та виконання освітніх програм, спрямованих на підготовку, перепідготовку і підвищення рівня кваліфікації кадрів для суб'єктів малого і середнього підприємництва, у тому числі соціального, *на основі державних освітніх стандартів*».

Оскільки відповідно до частини першої статті 33 Закону України «Про освіту» визначено, *що основою для розроблення освітньої програми є стандарт освіти відповідного рівня (за наявності), то запроповану норму необхідно привести у відповідність до зазначеного Закону*.

Міністерство освіти і науки України (далі – МОН України) надало зауваження і пропозиції до законопроекту. Зокрема, зазначено, що пунктом 1 розділу I проекту Закону вносяться зміни, серед іншого, до пункту 2 частини першої статті 22 Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні», відповідно до яких державна підтримка суб'єктів малого і середнього підприємництва, у тому числі соціального, у сфері підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації управлінських кадрів та кадрів ведення бізнесу може здійснюватися шляхом «розроблення та виконання освітніх програм, спрямованих на підготовку, перепідготовку і підвищення рівня кваліфікації кадрів для суб'єктів малого і середнього підприємництва, у тому числі соціального, на основі державних освітніх стандартів».

МОН України зазначило, що відповідно до частини першої статті 33 Закону України «Про освіту» основою для розроблення освітніх програм є стандарт освіти відповідного рівня (за наявності).

З метою приведення положень Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» у відповідність до термінології законодавства України, що діє у сфері освіти, МОН України запропонувало в пункті 2 частини першої статті 22 цього Закону слова «державних освітніх стандартів» замінити словами «стандартів освіти відповідного рівня (за наявності)».

Також МОН України зауважило, що назва законопроекту не відповідає його змісту, оскільки його положеннями вносяться зміни не тільки до Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в

Україні», а й до законів України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», «Про громадські об'єднання», «Про благодійну діяльність та благодійні організації».

Міністерство розвитку громад та територій України повідомило про відсутність зауважень до законопроекту.

Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України висловило підтримку законопроекту та надало низку зауважень і пропозицій, зокрема запропонувало уточнити редакцію частини першої статті 1 Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» у частині визначення термінів та розуміння розвитку і підтримки суб'єктів соціального підприємництва як інструменту розв'язання соціально-економічних проблем.

Міністерство фінансів України (далі – Мінфін України) повідомило, що законопроект потребує доопрацювання та надало відповідні пропозиції.

Зокрема, Мінфін України зазначає, що у зв'язку з віднесенням до суб'єктів малого і середнього підприємництва також суб'єктів соціального підприємництва реалізація таких норм закону після його прийняття може потребувати додаткових видатків державного бюджету, зокрема в частині розширення повноважень відповідних органів.

Однак, як зазначає Мінфін України, фінансово-економічні обґрунтування до законопроекту не надано.

Частиною першою статті 17 Бюджетного кодексу України (далі – Кодекс) встановлено, що державні гарантії можуть надаватися виключно у межах і за напрямками, що визначені законом про Державний бюджет України.

Водночас статтею 4 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» встановлено, що державна допомога може реалізовуватися, зокрема, у формі надання гарантій, кредитів на пільгових умовах, обслуговування кредитів за пільговими тарифами.

Враховуючи зазначене, з метою приведення законопроекту у відповідність до положень Кодексу та Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» Мінфін України пропонує пункт 4 частини першої статті 4 змін до Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» викласти в такій редакції:

«забезпечення державної допомоги малим і середнім підприємствам, у тому числі суб'єктам соціального підприємництва, шляхом запровадження державних програм кредитування, надання гарантій для забезпечення виконання боргових зобов'язань суб'єктів господарювання – резидентів України, часткової компенсації відсоткових ставок за кредитами тощо;».

Міністерство цифрової трансформації України надало пропозиції. Зокрема, виходячи з того, що відповідно до частини першої статті 5 Закону України «Про доступ до публічної інформації», доступ до публічної інформації забезпечується шляхом систематичного та оперативного оприлюднення інформації, зокрема, на Єдиному державному вебпорталі відкритих даних, запропоновано частину другу статті 11 Закону України «Про розвиток та

державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» викласти в такій редакції:

«2. Інформація про рішення органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування про утворення консультативних, дорадчих або інших допоміжних органів у сфері розвитку малого і середнього підприємництва, у тому числі соціального, підлягає опублікуванню у медіа, а також оприлюдненню на офіційних веб-сайтах відповідних органів та у формі відкритих даних на Єдиному державному веб-порталі відкритих даних.».

Національна академія правових наук України (далі – НАПрН України) надала науково-правовий висновок, підготовлений фахівцями Науково-дослідного інституту правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України, у якому повідомлено, що законопроект потребує доопрацювання.

Зокрема, зауважено, що запропоноване у частині другій статті 1 законопроекту визначення соціального підприємництва через його суб'єктний склад не забезпечує належного рівня правової визначеності.

Крім того, запропоновані зміни до пункту 4 статті 16 Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації», а саме заміна положення «благодійні організації мають право здійснювати господарську діяльність без мети одержання прибутку» на «благодійні організації мають право здійснювати підприємницьку діяльність без мети одержання прибутку», є дискусійними, оскільки здійснення підприємницької діяльності без мети одержання прибутку суперечить самій суті підприємницької діяльності

З огляду на викладене, фахівці НАПрН України пропонують залишити положення пункту 4 статті 16 Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» без змін, оскільки положення цього пункту відповідають нормам чинного законодавства та мають сенс, не зважаючи на втрату чинності Господарського кодексу України.

Всеукраїнська асоціація органів місцевого самоврядування «Українська асоціація районних та обласних рад» висловила підтримку законопроекту.

Всеукраїнська асоціація органів місцевого самоврядування «Асоціація міст України» повідомила про відсутність зауважень та пропозицій до законопроекту.

Комітет Верховної Ради України з питань економічного розвитку, який визначений головним з підготовки цього законопроекту, на своєму засіданні 26 березня 2026 року (протокол № 258) прийняв рішення рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України «Про внесення зміни до Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» щодо розвитку соціального підприємництва» (реєстр.№ 14156), поданий народним депутатом України О. Санченком та іншими народними депутатами України, за результатами розгляду у першому читанні, керуючись пунктом 1 частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України, прийняти його за основу.

Комітет поділяє зауваження ГНЕУ та МОН України щодо необхідності заміни у пункті 2 частини першої статті 22 Закону України «Про розвиток та

державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» слів «державних освітніх стандартів» на «стандартів освіти відповідного рівня (за наявності)».

Також Комітет звертає увагу, що використане словосполучення у пункті 3 частини першої статті 22 зазначеного Закону «підвищення рівня професійних знань» не відповідає термінології законодавства України у сфері освіти. З огляду на те, що Законом України «Про освіту» застосовується усталений термін «підвищення кваліфікації», зазначене положення законопроекту потребує приведення у відповідність із чинним законодавством шляхом заміни вказаного формулювання на термін «підвищення кваліфікації».

Підкомітет з питань освіти впродовж життя та позашкільної освіти і адаптації законодавства України до положень права Європейського Союзу, розглянувши на своєму засіданні 06 квітня 2026 року законопроект реєстр. № 14156 та надані до нього експертні висновки, запропонував за результатами його розгляду на засіданні Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій рекомендувати Верховній Раді України зазначений проект Закону у першому читанні прийняти за основу.

Заслухавши інформацію голови підкомітету з питань освіти впродовж життя та позашкільної освіти і адаптації законодавства України до положень права Європейського Союзу Р. Грищука та обговоривши це питання, **Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій ухвалив:**

1. Рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 1 частини першої статті 114 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» проект Закону України «Про внесення зміни до Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» щодо розвитку соціального підприємництва» (реєстр. № 14156), поданий народним депутатом України О. Санченком та іншими народними депутатами України, за результатами його розгляду в першому читанні прийняти за основу.

2. Направити цей Висновок та висновки Міністерства освіти і науки України, Національної академії правових наук України до Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку, який визначений головним з підготовки цього законопроекту.

Голова Комітету

Сергій БАБАК